

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen deel

Inleiding

Dit besluit strekt tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 (verder ook: UWHW). De wijziging behelst enkele aanpassingen vanwege het vervallen van het zogenoemde woonplaatsvereiste en technische aanpassingen gericht op het vergroten van de transparantie en uitvoerbaarheid van het besluit (Kamerstukken II 2010/11, 32 500 VIII, nr. 214). Tevens zijn enkele voorschriften gewijzigd vanwege de wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) in verband met het intrekken van de langstudeerdersmaatregel (Wet van 28 januari 2013, Stb. 2013, 70).

Dit besluit strekt tevens tot wijziging van het Besluit van 26 september 2012 tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 (Stb. 2012, 461). Met dit vorige wijzigingsbesluit werd het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 onder meer aangepast in verband met het woonplaatsvereiste en de langstudeerdersmaatregel. Door dit besluit worden die aanpassingen weer teruggedraaid. Bij de artikelsgewijze toelichting wordt – waar nodig – toegelicht of de twee opeenvolgende wijzigingen tegen elkaar kunnen worden weggestreept, waardoor er niets hoeft te worden gewijzigd in de huidige tekst.

Bestuurlijke, administratieve en financiële lasten

De maatregelen in het onderhavige besluit hebben geen gevolgen voor de administratieve lasten van de universiteiten en hogescholen aangezien de informatieverplichtingen van instellingen niet veranderen vanwege de wijzigingen in dit besluit. Voor uitvoeringslasten bij bedrijven en burgers (studenten) verandert vanwege dit besluit niets.

De wijzigingen in dit besluit hebben geen gevolgen voor de Rijksbegroting.

Totstandkoming van het besluit

De maatregelen die zijn opgenomen in dit besluit, zijn ter kennis gebracht aan VSNU en Vereniging Hogescholen.

Dit voorontwerp is aan DUO (samen met Inspectie van het Onderwijs) voorgelegd voor een uitvoerings- en handhaafbaarheidstoets. DUO acht het besluit uitvoerbaar. Inspectie van het Onderwijs acht het besluit handhaafbaar.

Overeenkomstig artikel 2.6, vijfde lid, van de WHW is het ontwerpbesluit voorafgaand aan de advisering door de Raad van State aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorgelegd bij brief van ... (Kamerstukken II 2013/14, ...). Tevens is het ontwerpbesluit ter kennisgeving aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal gezonden.

Artikelsgewijs

ARTIKEL I [Wijziging UWHW 2008 per 1 september 2013]

A

Het vorige besluit tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 (Stb 2012, 461) wijzigde artikel 1.1 met ingang van 1 september 2013. Deze wijziging wordt met ingang van dezelfde datum weer ongedaan gemaakt door artikel I, onder A, van dit besluit. Door het intrekken van de langstudeerdersmaatregel (Stb. 2013, 70) is een aparte peildatum voor het bepalen van de rijksbijdrage in relatie tot de collegegeldsystematiek namelijk niet meer nodig.

De opeenvolgende wijzigingen kunnen tegen elkaar worden weggestreept, waardoor onderdeel q vervallen blijft en onderdeel s uiteindelijk niet wordt gewijzigd per 1 september 2013.

B

Dit betreft de aanpassing aan de huidige naam van het betreffende ministerie.

C

Met het vorige wijzigingsbesluit (Stb 2012, 461) wordt het verhoogd wettelijk collegegeld ingevoerd per 1 september 2013. Dit wordt met dit wijzigingsbesluit weer ongedaan gemaakt. Bij deze gelegenheid zijn tevens de collegegeldbedragen voor studiejaar 2013-2014 opgenomen.

D

Het vorige besluit tot wijziging van het UWHW (Stb 2012, 461) wijzigde ook artikel 2.3 in verband met het woonplaatsvereiste. Door het vervallen van het woonplaatsvereiste is de vorige wijziging van deze bepaling niet meer nodig. Hierdoor blijft de huidige tekst van artikel 2.3 ongewijzigd.

E

Artikelen 2.3a en 2.3b hebben betrekking op een extra uitloopjaar in geval van kortdurende inschrijving en op de uitzondering voor deeltijdstudenten die zijn ingeschreven op of voor 1 februari 2011. Deze bepalingen kunnen vervallen vanwege het intrekken van de langstudeerdersmaatregel (Wet van 28 januari 2013, Stb. 2013, 70).

F

Zie onderdeel A van dit artikel.

ARTIKEL II [Wijziging UWHW 2008 per 1 januari 2014]

A

De Europese Commissie heeft de Nederlandse regering eind 2012 erover bericht dat het woonplaatsvereiste in de WHW naar haar oordeel in strijd is met het recht van de Europese Unie. Naar aanleiding daarvan heeft de Nederlandse regering besloten dit vereiste te laten vervallen. Met het oog daarop wordt de WHW gewijzigd door middel van een nota van wijziging op het wetsvoorstel "Wet Kwaliteit in verscheidenheid hoger onderwijs" (Kamerstukken II 2012/13, 33 519, nr. 7, blz. 8 en 14.

Nu het woonplaatsvereiste gaat vervallen uit de WHW, waardoor studenten hieraan niet meer hoeven te voldoen om voor het wettelijk collegegeld in aanmerking te komen, is het aangewezen om in het verlengde daarvan het woonplaatsvereiste ook uit de voorwaarden voor instellingsbekostiging te halen. Dat betekent dat een student ook niet meer aan dit vereiste hoeft te voldoen om voor de bekostiging van de instelling mee te tellen.

Voor de instellingsbekostiging was het woonplaatsvereiste opgenomen om oneigenlijk gebruik van bekostiging tegen te gaan. Intussen zijn andere maatregelen getroffen op grond waarvan onregelmatigheden in de bekostiging zich niet meer noemenswaardig kunnen voordoen. Deze maatregelen betreffen de vormgeving van de verplichte collegegeldbetaling, de herziene inrichting van de instellingsbekostiging voor de nominale studieduur, de wettelijke introductie van de joint degrees, de mogelijkheid ook in het buitenland bekostigd een stage te lopen, de introductie van de gedragscode voor buitenlandse studenten in het hoger onderwijs en de brede inzet van instellingen gericht op studiebegeleiding en voortgangscontrole. Daarnaast zullen de inschrijvingen van studenten worden gemonitord op de manier zoals voorzien bij de wijziging van de instellingsbekostiging per begrotingsjaar 2011 (Stb. 2010, 314, pagina 28 en 29). Hierdoor wordt de kans klein dat (buitenlandse) studenten hier staan ingeschreven en voor de bekostiging meetellen, terwijl ze niet daadwerkelijk onderwijs volgen. En mocht toch sprake zijn van misbruik of oneigenlijk gebruik van bekostiging, dan zal dit snel zichtbaar zijn en effectief worden tegengegaan.

Door het vorige besluit tot wijziging van het UWHW (Stb 2012, 461) werd met ingang van 1 januari 2014 aan artikel 1.1, onder r, toegevoegd "op de peildatum bekostiging". Door de onderhavige wijziging wordt deze toevoeging weer geschrapt met ingang van dezelfde datum (1 januari 2014). Daardoor is deze toevoeging de facto nooit van toepassing geweest.

B

In artikel 4.6 is geregeld dat overleg met instellingsbesturen moet plaatsvinden voordat bepaalde ministeriële regelingen worden vastgesteld. Met ingang van 1 januari 2013 zijn artikel 4.25 en 4.26 vervallen en met ingang van 1 januari 2014 vervalt artikel 4.22. Aangezien deze ministeriële regelingen vervallen, vervalt uiteraard ook de verplichting om hierover overleg te voeren.

Verwijzingen naar artikelen 4.10 en 4.21 zijn toegevoegd in artikel 4.6 aangezien in deze artikelen ministeriële regelingen worden genoemd, waarover overleg met instellingsbesturen ook is aangewezen.

C

Door het vorige besluit tot wijziging van het UWHW (Stb 2012, 461) werd met ingang van 1 januari 2014 een vierde lid toegevoegd aan artikel 4.7 in verband met het woonplaatsvereiste. Door het vervallen van het woonplaatsvereiste is dit vierde lid niet meer nodig. Hierdoor blijft de huidige tekst van artikel 4.7 ongewijzigd.

D

Het woonplaatsvereiste is ook geschrapt als eis voor de bekostiging van graden die zijn behaald aan de Open Universiteit.

E

Dit betreft een tekstuele correctie omdat de woordvolgorde in de huidige tekst tot een verkeerde uitleg zou kunnen leiden. Door deze correctie staat er nu duidelijker dat bij bekostiging van promoties wordt uitgegaan van het aantal proefschriften in het tweede kalenderjaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

F

Artikel 4.22 kan vervallen aangezien daarin wordt geregeld op welke manier een deel van het onderzoekdeel wo over de universiteiten wordt verdeeld ten behoeve van onderzoekscholen, terwijl geen gebruik meer wordt gemaakt van deze mogelijkheid. Er werd geen gebruik meer gemaakt van deze mogelijkheid om niet onbedoeld de indruk te wekken dat sprake is van een bestedingsverplichting van middelen ten nutte van (enkel) onderzoeksscholen. Daarnaast wordt de onderzoeksbekostiging daardoor vereenvoudigd. (Zie: Tweede Kamer, vergaderjaar 2012–2013, 33 400 VIII, nr. 13.)

G

Aangezien artikel 4.22 vervalt, vervalt ook de verwijzing daarnaar in artikel 4.23.

H

Aangezien artikel 1.1, onder r, is gewijzigd, wordt ook de verwijzing in artikel 5.2 naar artikel 1.1, onder r, overeenkomstig aangepast.

I

Artikel 5.4 vervalt aangezien hier geen wettelijke grondslag meer voor is.

Artikel III [Wijziging van het Besluit van 26 september 2012 tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 per 1 januari 2014 (Stb. 2012, 461)]

In het verlengde van het vervallen van het woonplaatsvereiste in de collegegeldbepaling in de wet vervalt ook het woonplaatsvereiste in de instellingsbekostiging en daarmee ook de versoepeling van deze bepaling in artikel 4.7, vierde lid. Daarom vervallen onderdelen B en C van artikel VI van het vorige wijzigingsbesluit (Stb. 2012, 461).

Onderdeel G vervalt in verband met het intrekken van de langstudeerdersmaatregel.

Artikel IV Inwerkingtreding

Deze bepaling bevat data waarop artikelen van dit besluit of onderdelen daarvan in werking treden. Deze data sluiten aan bij het begrotings- of studiejaar waarop de maatregelen betrekking hebben en vallen daardoor niet altijd samen met de vaste verandermomenten. De data zijn afgestemd met de betrokken instellingen.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

J. Bussemaker